

Helsingin kaupunki
Tarkastusvirasto
Arto Ahlqvist
PL 400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

21.11.2019

ERITYISTOIMEKSIANTOILMOITUS NRO 45/2019

Pyydämme tarkastuslautakunnalta suostumusta seuraavaan KPMG Oy Ab:n erityistoimeksiintoon:

Sopimuskoulujen koulurakennusten rakennuttamiseen liittyvä neuvonanto Helsingin kaupunginkanslialle.

Helsingin kaupunki on aiemmin selvittänyt yhteistyössä KPMG:n kanssa yksityisten sopimuskoulujen koulurakennusten alv-kohtelua tilanteessa, jossa kaupunki luovuttaisi sen omistaman, omistukseen rakennettavan tai vuokralle ottaman koulurakennuksen korvauksetta yksityiselle toimijalle perus- tai lukio-opetuksen käyttöön. Lisäselvitys koskee koulurakentamisen toteuttamiseen liittyvää verotuksellista, kirjanpidollista ja juridista neuvontaa seuraavia vaihtoehtoja koskien:

- 1 Kaupunki perustaa keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön, jonka osakkeet oikeuttavat kaupunkia hallitsemaan yhtiön omistukseen rakennettavaa koulurakennusta. Rakennuksen valmistuttua kaupunki luovuttaa yksityiselle sopimuskoulun ylläpitäjälle oikeuden käyttää rakennusta korvauksetta edellä mainittuun koulutoimintaan.
- 2 Kaupunki perustaa tavallisen kiinteistöosakeyhtiön, joka rakennuttaa omistukseensa koulurakennuksen. Yhtiö ja kaupunki tekevät vuokrasopimuksen rakennuksen vuokraamisesta kaupungille. Rakennuksen valmistuttua kaupunki luovuttaa yksityiselle sopimuskoulun ylläpitäjälle oikeuden käyttää rakennusta korvauksetta em. koulutoimintaan. Molemmissa vaihtoehdoissa yhtiö hakeutuu kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta alv-velvolliseksi sekä kaupunki antaa yhtiölle lainan rakennuksen rakentamista varten tai takaa yhtiön ottaman lainan.

Muuna vaihtoehtona on, että uuden yhtiön perustamisen sijaan toimintamallissa käytettäisiin jotain olemassa olevaa Helsingin kaupungin omistamaa yhtiötä, esimerkiksi Helsingin V Yhteiskoulu Talo Oy:tä. Tarkoituksena on, että sopimuskoulurakennusten omistus keskitettäisiin yhteen yhtiöön, jonka omistukseen jatkossa rakennettaisiin tai saneerattaisiin kaikki tähän toimintamalliin mukaan otettavat sopimuskoulujen käyttöön tulevat rakennukset. Keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön tilanteessa kaupunki maksaa yhtiölle vuosittain arvonalisäverollista hoito- ja rahoitusvastiketta. Tavallisen kiinteistöosakeyhtiön tilanteessa kaupunki maksaa yhtiölle arvonalisäverollista vuokraa.

KPMG tarjoaa Helsingin kaupungille neuvonantoa, joka sisältää verotuksellisen, kirjanpidollisen ja juridisen neuvonannon tavoitetilan saavuttamiseksi ja siihen edellytettävien toimenpiteiden tunnistamiseksi, sekä arvonalisäverotuksellisten pakottavien reunaehtojen tunnistaminen KVL:n ennakkoratkaisun mukaisen lopputuloksen varmistamiseksi.

Toimeksiannon tilaaja/yhteyshenkilö on kaupungin asiamies Tarja Tarkiainen.

Erytyistoimeksiannon toteutus

Toimeksiannosta KPMG:llä vastaa Marko Ojala.

Toimeksiannon kokonaistyömääräksi on arvioitu 11–12 työpäivää, jolloin palkkio on 14 750–16 250 euroa (+ alv 24 %).

Toimeksianto perustuu 20.11.2019 tehtyyn tilaukseen.

Tilintarkastajan riippumattomuus

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman tilintarkastuksen toimittamiseen (KuntaL 122 §). Esimerkiksi tarkastuskohteelta saadut konsulttitoimeksiannot voivat vaarantaa tilintarkastuksen riippumattomuuden. Julkishallinnon hyvässä tilintarkastustavassa on ohjeistusta riippumattomuudesta. Tilintarkastajan riippumattomuutta ja sitä turvaavia menettelytapoja on käsitelty kuntalakiä yksityiskohtaisemmin tilintarkastuslain 4 luvun 6§:ssä sekä ISA standardeissa seuraavasti (kursiivilla esitetty teksti):

"Tilintarkastajan on oltava riippumaton 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa suorittaessaan ja järjestettävä toimintansa riippumattomuuden turvaavalla tavalla. Jos edellytykset riippumattomaan toimintaan puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta toimeksiantoa tai luovuttava siitä.

Tilintarkastajan ei kuitenkaan ole tarpeen kieltäytyä tai luopua toimeksiannosta, jos:

- 1) riippumattomuutta uhkaavia tekijöitä on kokonaisuutena arvioiden pidettävä merkityksettöminä; tai*
- 2) tilintarkastaja on ryhtynyt riippumattomuuttaan turvaaviin toimenpiteisiin.*

Riippumattomuutta turvaaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ainakin jos:

- 1) tilintarkastajalla on taloudellisia tai muita etuuksia yhteisössä tai säätiössä tai tilintarkastajalla on muu kuin tavanomainen liikesuhde yhteisöön tai säätiöön;*
- 2) tarkastettavana on tilintarkastajan oma toiminta;*
- 3) tilintarkastaja toimii oikeudenkäynnissä tai muussa asiassa yhteisön tai säätiön puolesta tai sitä vastaan;*
- 4) tilintarkastajalla on läheinen suhde henkilöön, joka kuuluu yhteisön tai säätiön johtoon tai joka on osallistunut toimeksiannon kohteena olevaan asiaan yhteisön tai säätiön palveluksessa; tai*
- 5) tilintarkastajaa painostetaan."*

ISA-standardit, Eettiset ohjeet tilintarkastajille, kohta 290:

Eettiset ohjeet, kohdat 290.160, 290.170, 290.177 ja 290.210 asiakas saattaa pyytää tilintarkastusyhteisöltä teknistä hallinnon, taloushallinnon, verotuksen ja kirjanpidon neuvontaa sekä juridista neuvontaa.

Riippumattomuuden uhan olemassaolo ja merkittävyys riippuvat sellaisista tekijöistä kuin

- palvelun luonne;*
- se, tuottaako palvelun tilintarkastustiimin jäsen; ja seikan olennaisuus suhteessa asiakkaan tilinpäätökseen.*

Syntyvän uhan merkittävyys tulee arvioida, ja tarvittaessa tulee käyttää varotoimia uhan poistamiseksi tai sen vähentämiseksi hyväksyttävälle tasolle. Esimerkkejä tällaisista varotoimista ovat

- tilintarkastustiimiin kuulumattomien asiantuntijoiden käyttäminen palvelun suorittamiseen; tai*
- se, että asiantuntija, joka ei ole ollut mukana palvelujen tuottamisessa, antaa tilintarkastustiimille palveluja koskevia neuvoja ja käy läpi asian käsittelyn tilinpäätöksessä.*

Käsitykseni mukaan KPMG Oy Ab:n tarjoama neuvontapalvelu ei vaaranna tilintarkastuksen riippumattomuutta. Työn tekee tilintarkastustiimistä täysin erillinen tiimi.

Helsingissä 21.11.2019

KPMG Oy Ab

Jorma Nurkkala
JHT, KHT